ꝙ illud.c.nō facit in cōtrariuꝫ.nā ſolū prohibet lai
cos diſponere de rebus eccleſie.ſed priuilegia ipſis
rebus dotalibus bn̄ poſſunt ꝓferri pura quo ad tē
poralia.pone exemplū in.c.audit.ꝺ preſcript. Et
tractant hic doc. Nunquid feudū laici poſſit dona
ri eccleſie. Et cōcluſio eſt ꝙ ſic dūmodo feudum ha
beat tale onus annexum qꝺ honeſte poſſit explica
ri per eccleſiam al's ſecus. de hoc latius tractabit
in.c.in preſentia.de proba.ꝛ dic vt ibi.

De precarijs. Rubrica.

Supra viſum eſt de cōtractibus per quos tranſ
fertur dominium reſtabat merito videre de cōtra-
ctibus per quos transfertur vtilitas rei dumtaxat
vel ſic. Quia precarie ſunt quedam ſpecies aliena-
tionis.ideo poſt ti.precedentē ſubijcitur hic ti.

PRecarie. Breue ē nec pōt
breuiꝰ ſummari.
Nota primo ꝙ de rebus eccleſi-
aſticis poſſunt fieri p̄carie ꝛ ſic ad
p̄ces quorundā pn̄t ꝯcedi res eccle
ſie. Secūdo no.ꝙ p̄carie in femi
nino genere differt a p̄cario neutri generis.naꝫ p̄-
carium neutri generis nō cōcedit ad tempꝰ deter-
minatū nec etiā pactū obligat cōcedentē quo minꝰ
ad libitū renouari poſſit.vt in.c.fi.j.e.ꝛ.l.cū preca
rio.ff.e.ſed p̄caria feminini generis cōcedit ad cer
tum tempus ſm ꝙ ptes ꝯueniunt.nec poteſt ante
tēpus ꝯuentum renouari.vt hic ꝛ clarius in.c.fi.j
e.ꝛ iſte cōtractus p̄carie eſt incognitus iure ciuili.
nā ius ciuile ſolū facit mētionē de p̄cario ꝛ nō de p̄
caria. Et pōt multis modis p̄caria ꝯſtitui.vt ſtatim
dicetur cū glo. Tertio no.ibi.antiquā ꝯſuetudi
nem ꝙ renouatio p̄carie ſeu p̄cariaꝝ potius proce
dit ex cōſuetudine loci q̄ȝ iuris diſpoſitione.nā ſm
ius nō ē neceſſe renouare.vt videt tex.x.q.ij.preca
rie.vnde intelligit hic Abbas vt renouatio fiat vbi
h̄ hꝫ ꝯſuetudo.Hoſti.intelligit tex.de generali con
ſuetudine orbis approbata p canonē quaſi velit di-
cere ꝙ hodie p totum orbē dꝫ fieri iſta renouatio.
iſta tn̄ lr̄a videt ſe reſtringere ad ꝯſuetudinē et ſic
ad locū vbi ꝯſuetudo viget. Et nota ꝙ cōtractꝰ cen
ſetur initus ſm ꝯſuetudinē loci. qꝺ meliꝰ ꝓbat in
l.ꝙ ſi nolit.§.quia aſſidua.ff.ꝺ edil.edi.vnde notā-
ter dicit. Bar.in.l.nemo ē qui neſciat.ff.de duobꝰ
reis.ꝙ ſi in ſtudio ē ꝯſuetudo ꝙ doctor poſſit ex cā
legere p ſubſtitutū.licet hoc nō fuerit deductū i cō-
tractu nihilominus potuit ſubſtituere qꝛ qꝺ habet
cōſuetudo videt appoſitum in ꝯtractu qꝺ no. qꝛ fa
cit ad multa. In glo.j.in fi.hec glo.primo ꝓſeqt
quid ſit precarium in neutro genere.ꝛ ꝓſeq̄re maꝫ
eius.vt le.ꝛ no.in.c.vlti.j.eo. Secūdo ꝓſequit qd
ſit p̄caria in feminino genere.ꝛ ponit p̄carie ſeu p̄-
cariaꝝ tres ſpecies.nam qn̄qꝫ capit ꝓ cōtractu ini
to ad preces aliquoꝝ vſqꝫ ad quinquēniū.h̄ tamē
nō videt ſimplr̄ bene dictū.nā nō eſt de ſubā vt fiat
ad q̄nquēniū.nā pōt i ꝑpetuū vl' ad vitā accipiētl
vl' ad aliud tps magnū vl' modicū fieri ſ renouatio
fit ꝺ q̄nquēnio i quīquēniū vt clare innuit iſte tex.

dū dicit renouet.nam ſi nō fierent niſi vſqꝫ ad q̄n-
quēniū eſſet opus noua cōceſſione ꝛ nō renouati
one.fit autē renouatio ne longitudine tēporis ꝑper
eat memoria cōtractus.xij.q.ij.longinquitate.dic
ergo clarius q̄ȝ dicat glo.ꝙ p̄caria ſeu p̄carie in plu
rali numero nō differunt.vt no.glo.fi.in.c.fi.j.e.
ꝛ ſentiunt cōiter hic doc.p̄ter Hoſti.ſed primū veri
us.nec differūt p̄carie multū ab alijs cōtractibꝰ iu
re ciuili inuentis.ob hoc forte ius ciuile non fecit
mentionē de cōtractu iſto.qn̄qꝫ enim p̄caria nō fit
oīno gratis ſed ad certū tempus ſm qꝺ inter ptes
extitit cōuentum ꝛ dat aliquid annuatim.ꝛ ponit
exemplū Abbas qn̄ laicus ſuper ſolo eccleſie facit
aliqꝺ edificium lignoꝝ vel aliquod ſimile.ꝛ in recō
penſationē ſoluit eccleſie decimā ānuatim ꝛ iſte cō
tractus eſt ſimilis emphiteotico ſed differt tn̄ in tē
pore renouationis. Item fit vel dicit p̄caria qn̄ mo
uetur eccleſia principalit ad preces alterius ſ vt di
xi alio reſpectu.ꝛ quo ad ſubſtātiā eius pōt dici cō-
tractus emphiteoticus ex quo fit in perpetuum vl
ad magnū tempus.qn̄qꝫ fit p̄caria vt habet.x.q.ij
p̄carie.ꝛ eſt tex.ille no. cuiꝰ natura ē vt dans ꝓprie
tatem certā eccl'ie poſſit capere ab eccl'ia triplū viēn
do tpe vite ſue.ꝛ ſi vult vti in vita re quā tradit ec
cleſie tunc capit ab eccl'ia ſolum duplum ꝛ tunc p̄ca
ria eſt quedā p̄ſtatio vſufructꝰ in recōpenſationeꝫ
ꝓprietatis que dat eccl'ie.qn̄qꝫ ꝛ tertio de rebus ec
cleſie fit p̄caria oīno gratis vt qn̄ dat laico vel cleri
co benemerito aliqua poſſeſſio eccl'ie vtendo in vi-
ta ſua.vt in.c.clerici.xvj.q.iij.ꝛ in.c.poſſeſſiones.
ea.cauſa.q.j.ꝛ tunc eſt donatio vſufructꝰ ꝛ differt
ab vſufructu in tpe renouationis. Item dicit p̄re-
caria qꝛ donat ad preces dumtaxat alterius.vt col
ligit ex etymologia vocabuli.ꝛ ſic vt vides parum
differt iſte contractus in ſubſtantia ab alijs ſupra-
dictis.ꝛ vide ad hoc bonā glo.in.d.c.p̄caria. In
glo.fi.in fi.ꝛ huic cōtrario ſtat Hoſti.ꝛ cōiter doct.
nam hec renouatio eſt introducta i fauorē eccleſie
ne longinquitate tēporis accipiens vel eius heres
dicat rem eē propriam ꝛ nō eccleſie. vnde ſicut nō
petēs inueſtiturā a nouo dn̄o cadit a iure ſuo ita ꝛ
iſte qui nō petit renouationē elapſo q̄nquēnio. vt
in.c.longinquitate.ꝛ qꝺ ibi no.allega.in glo.

DE precarijs. Reuocat ſucceſ-
ſor p̄cariā per pre
deceſſorem irrationabiliter factā.h.d. Pri-
mo p̄mittit factum.ſecūdo prouidet.ibi.p̄cipimus
Primo nota ꝙ cōtractus irrōnabiliter factꝰ per
p̄latū nō obligat ſucceſſorem q̄nimo ſucceſſor pōt
dꝫ ꝯuenire. Scd̄o no.ar.ꝓ ꝛ ꝯ an rector eccleſie
poſſit ꝯcū initū noīe eccl'ie vallare pene appoſitiōe
Et videt iſte tex.magis innuere ꝙ ſic dūmō ꝯctus
fuerit rōnabilis.ꝛ ꝓ h̄ facit tex.in.c.dilecti.in fi.ſ.
de arbi.qꝺ eſt no.ꝓ adminiſtratoribꝰ vel ambaſia-
toribꝰ datis ſimplr̄ ad pacē cōponendā vt licet non
habeāt expſſum mādatū ad penā imponendā ni-
hilominus poterūt apponere penam ꝛ obligare cō
ſtituentē ꝓ obſeruantia eius qꝺ gerunt.ꝓ quo bn̄
facit tex.in.l.bn̄ a zenone.C.de quadri.p̄ſcript.ꝛ i
l.ſi procurator.ff.ꝺ iure fiſ.nā i iure fi dat ſpecifica

poteſtas prelato apponendi penā i cōtractu nihilo
minus eā apponere poteſt ꝛ obligare ſe ꝛ ſucceſſo-
res ſuos qđ bene no. ꝛ adde qđ dixi i.c. nulli.ṡ. ti.
proxi. vbi dixi ꝙ rector eccleſie pōt ſine conſenſu ſu
perioris generaliter obligare bona eccleſie pro ob
ſeruantia alicuius cōtractus. nā ibi ſolū ꝓhibetur
ſpecialis hypotheca. ¶ In glo. ij. no. primo ex hac
glo. iuncto tex. ꝙ vbi cōtractus nō tenet tolliť appo
ſitio pene. hoc reſtringe qn̄ cōtractus ē contra ius
alr̄ aūt ſi p̄ter ius tenet appoſitio licet cōtractus ſit
nullus. ad qđ. c. dilecti. ꝛ. c. ꝑ tuas. de arbi. de quo
vide plenius ꝑ glo. in regula acceſſoriū li. vj. ꝛ per
Accurſi. in. l. pacta. que contra. C. de pact. in fi. et
vide bonū. text. cum glo. in. c. ſignificantibus. ṡ. đ
offi. dele. ¶ Secūdo no. ex glo. ꝙ pene adiectio fa
cta in cōtractu per prelatū tenet ꝛ obligat eccleſiaꝫ
ꝛ ſucceſſorem ſi cōtractus eſt rōnabilis. ¶ Sed cō-
tra hoc oppo. glo. de. l. ſi procurator vbi tex. no. di-
cit ꝙ ſi ꝓcurator ceſaris vendidit rem fiſcalē ꝛ pro
euictione ꝓmiſit duplū vel triplum nō teneť impa
tor re euicta niſi ad ſimplū. ꝛ ſic videť ꝙ pena appo-
ſita ꝑ adminiſtratorē eccleſie que equipatur fiſco ñ
debet obligare eccleſiā. Sed cōiť ſo. vt no. hic in. đ
l. ꝙ illud ꝓcedit in pena appoſita preter naturā con
tractus. ſecus enim qn̄ ꝓ obſeruantia ꝯtractus pe-
na promittiť. pro hoc. d. l. bene a zenone. que facit
mentionē de obligatione euictiōis vel alia. Et no.
vnū notabile dictū Bar. qui per illū tex. arguit ꝙ
p̄latus eccleſie nō pōt habere fideꝫ de p̄cio rei ven
dite. nam ibi in fiſco ponitur ſingulare priuilegiuꝫ
vt res eius nō efficiať emptoris niſi ſoluto p̄cio. et
glo. ex hoc ibi arguit ꝙ nō pōt ꝓcurator habere fi-
dem de p̄cio. idem ergo dicendū de eccleſia q̄ equi
patur fiſco. iuxta no. i. c. j. đ i inte. reſti. ꝛ. c. fi. de iu-
di. ſecus in confeſſione vt ſi prelatus confitetur ha
buiſſe precium per tex. in. l. ij. C. de quadri. p̄ſcrip.
ꝛ hoc no. pro prelatis eccleſiarum.

P **Recarium.** Breue eſt ſed poteſt
ſic ſummari. Conceſ
ſio precarij extinguiť voluntate cōcedenti
aut ei ſuccedentis. p̄carie autē cōceſſio nō. ſecunda
ꝑs ibi. porro. ¶ Nota primo ꝙ de natura p̄carij ē
vt duret ad voluntatē cōcedentis. nec valet pactuꝫ
in cōtrarium appoſitum ꝑ tex. ibi. nā īuito dn̄o. ꝛc̄.
ſm̄ vnū intellectū. ꝛ clarius habeť in. l. cum preca-
rio. ff. eo. Ex quo ſumiť ar. ꝙ pactū appoſitū cōtra
naturam ꝯtctus nō valet. ꝑ hoc arguit glo. no. in. c.
ij. de cōſue. li. vj. ꝙ ꝯſuetudo ꝯ naturā cōtracꝰ nō
valet ſicut nec pactū. iō nō pōt induci ꝯſuetudo vt
appelleť de vicario epi ad epm̄ qꝛ cenſeť eadem per
ſona ꝛ de natura appellationis eſt vt fiat de minori
ad maiorem. ij. q. vj. anterioꝝ. qđ no. hoc tamē ali
bi limitať ſingulariter niſi propter pactū appoſituꝫ
poſſit tranſire in naturam alterіꝰ ꝯtractus. i. l. vbi
ita donať. ff. de dona. cau. mor. nam de nā donati-
onis cā mortis eſt vt poſſit reuocari. vt no. in. c. fi.
de dona. Si autē apponiť pactuꝫ vt nō poſſit reuo
cari tranſit in donationē inter viuos. vt i. d. l. vbi.
¶ Nota ꝙ per mortem illius cui fuit cōceſſum p̄ca
rium extinguitur ipſo facto p̄cariuꝫ. Ex quo infer
tur ꝙ cōceſſio precarij ſimpliciť facta cenſeť ꝑſona-
lis ideo extinguiť cū perſona ꝛ nō trāſit in heredeꝫ
vt in regula priuilegiū ꝑſonale. de regu. iu. lib. vj.
¶ Nota ꝙ licet precarium reuoceť ad libitū conce-
dentis nō tamē reuocať ꝑ mortē ipſius. Ex quo no
tabiliter collige ꝙ vbi actus validitas dependet a
voluntate alterius nō reuocať per ipſius mortē. nā
preſumiť quis durare in eadem voluntate in qua
decedit. c. maiores. de bap. Ex quo infero ꝙ lꝫ pri-
or clauſtralis poſſit reuocari de monaſterio ad libi
tum abbatis. vt in. c. cum ad monaſteriū. de ſta. re
gu. nō tamē reuocať ꝑ mortē ipſius abbatis. ꝓ hoc
c. j. in fi. ne ſede vacan. ṡ. e. ꝛ qđ ibi dixi. ſecꝰ vbi qs
cōceſſiſſet vſqꝫ ad bn̄placitū ſuū. nam tunc ꝑ mortē
reuocatur ipſo facto. nam beneplacitū expirat per
mortē. tex. eſt no. in. c. ſi gratioſe. de reſcrip. lib. vj.
hanc tamē materiā proſequere vt no. Bar. in. l. cē
teſimis. ff. de xbo. ob. ꝛ ꝑ ibi no. declarať multū in-
tellectus. c. ſi gratioſe. ¶ Nota regulā generalem
ꝙ nō licet rem alienam inuito dn̄o poſſidere. ꝛ per
illud verbū poſſidere no. ꝙ habens rem p̄cario di-
citur poſſidere ſed intellige vt in glo. ¶ Nota vltio
apertam dr̄iam inter p̄cariū neutri generis ꝛ pre-
cariam in feminino genere. nā precaria nō poteſt
reuocari ad libitū cōcedentis. nam eſt quidā ꝯtra-
ctus vel donatio vſufructus vel remuneratio pro-
prietatis collate vel quaſi emphiteoticus cōtracꝰ.
ꝓut diuerſe ſunt ſpecies p̄carie. ꝓut dixi in. c. j. ṡ. e.
vnde ꝯtractus a principio ſunt volūtarij ex poſtfa
cto ſunt neceſſitatis vt hic. ꝛ in. c. ſe. ꝛ. l. ſicut. C. de
actio. ꝛ obli. ¶ Sed oppo. contra tex. in eo ꝙ diť ꝙ
ſi cōcedens p̄carium alienauit rem cōceſſam poteſt
emptor reuocare cōceſſionē quia nō liꝫ inuito do
mino rē poſſidē. innuit ergo tex. ꝙ emptor ſit effe-
ctus dominus re exiſtente penes eū qui rogauit. ſ
contra hoc facit ꝙ ex ſola venditione nō transferť
dominiū ſed requiriť traditio legitima. l. traditio-
nibus. C. de pac. no. in regula. qui prior eſt tempo
re. de regu. iu. li. vj. ergo emptor nō eſt effectus do
minus. ꝛ ſic ratio tex. nō procedit. Sol. Jo. an. pꝰ
Hoſt. ꝙ forte vēditor ꝯſtituit ſe poſſidē noīe empto
ris. nam per titulum conſtituti transferť dominiū
l. quedam mulier. ff. de rei ven. ꝛ bo. tex. in. l. certe
ff. de preca. facit. l. qđ meo. ff. de acqui. poſ. vel for-
te fuit tranſlata poſſeſſio altero de modis qui notā
tur in. c. ij. de conſue. ¶ Nota bene ex prima So.
ꝙ conſtituēs ſe poſſidere nomine alterius trāſfert
poſſeſſionē in illium nō ſolū qn̄ per ſe poſſidebat ſ
etiam cum poſſidet per alium. puta per colonū vel
per eum qui rogauit vt haberet precarium. ¶ In
glo. ibi. nō reuocatur intempeſtiue. glo. nō ponit
ſpecialem differentiam inter precarium ꝛ cōmoda
tum. vnde dic vt plene per Cy. in. l. ij. C. de cōmo.
per Bar. in. l. in cōmodato. §. ſicut. ff. cōmo. ꝛ Jo.
an. j. e. c. ſe. ꝛ breuiter dic ꝙ in cōmodato vſus debꝫ
eē certus ꝛ tempus ſaltem tacite. vnđ nō ē ꝯmoda
tum vbi alterū iſtorum deficit ſed precariuꝫ. ſi ḡ ro
gaſti vt preſtarē tibi librum vt faceres tranſcribi il
lud ē ꝯmodatū qꝛ habes vſū certū ꝛ tp̄s tacite appo
ſitū. nā intelligiť inquātū pōt ꝯmode trāſcribi. ar.

ſn.l.interdum.⁊.l.continuus.de v̄bo.obli. Et ex hoc potes inſtrui in actione vel libello formando an in reuocatione debes te fūdare ſup cōmodato an ſuper precario.⁊ an cōcedens poteſt ad libitum reuocare.nam cōmodatuꝫ nō reuocatur ante vſū cōpletum.vt in.c.ſequeñ.⁊ in iſto tex.ſed precariū ſic.⁊ ideo eſt neceſſe cognoſcere an precariuꝫ ſit vl̄ cōmodatum.ſed difficile eſt iudicio meo videre rationem diuerſitatis quare precarium reuocat̄ ad libitum cōcedentis ⁊ nō cōmodatum. Bar. in illa l.in cōmodato.⁊ ſenſerunt aliqui doc.hic dicit ꝙ quia precarium nō ſit ad certum vſum ſi nō poſſet reuocari ad libitū proprietas eſſet inutilis penes dominū.ſed cōmodatum ſit ad certū vſum ⁊ ad certum tempus.poſt ergo vſum cōpletum pōt dominꝰ reuocare ⁊ redit vtilitas ad proprietatem.ſed hec ratio iudicio meo poteſt cauillari.nam precariū qñqꝫ cōceditur ad certū tempus.vt in.l.in rebus.in ſi.ff co.⁊ nihilominus poteſt dominꝰ reuocare añ tempus cōuentum vt hic ſm vnā lec.⁊ in.d.l.cum precario.ecce ergo ꝙ in hoc caſu ceſſat rō Bar.⁊ alioꝝ quia ꝓprietas nō eſt inutilis apud dominū cū poſſit reuocari poſt tēpus cōuentum. Itē facit in ꝯtrium qḋ no. Bar.in.l.ſi penam.ff.de v̄bo.obli.vbi dicit ꝙ mutuū factū ſine temporis p̄finitione nō poteſt incōtinenti reuocari.ar.c.ſe.ſed debet expectari ꝑ aliqḋ interuallū arbitrio iudicis moderandum.ſic pōt dici in p̄cario.nam licet ſit cōceſſum ſine certo vſu vel certo tp̄e nihilominꝰ poteſt differri ꝯceſſio beneficij ad certū tempꝰ iudicis arbitrio moderandum.nō ergo videtur ꝙ ratio Bar.⁊ alioꝝ neceſſario cōcludat rōnem diuerſitatis inter precarium ⁊ cōmodatū.⁊ male video rōnem vrgentē.ſed pōt ſup̄ficialiter dici ꝙ de natura ꝯmodati eſt vt fiat ad certū vſum.vnde videt̄ ꝙ nimiū fraudet̄ is ꝗ accepit cōmodatū ſi ante vſum cōpletū poſſit reuocari quia ſic beneficiū poſſet retorqueri in maximū preiudiciuꝫ. Pone exemplū cōmodaſti equū vt irem ad ſanctū Iacobū.feci multa p̄paramēta que ſunt mihi inutilia reuocato cōmodato ſed ſecus ī precario quia regulariter nō datur ad certum vſum vel ſi dat̄ nō eſt certum tempus appoſitum tacitū vel exp̄ſſuꝫ quia alˀs eēt cōmodatum.vnde hoc caſu nō tractatur de tacito preiudicio tuo ideo videt̄ hec liberalitas dependere a mera facultate cōcedentis.nā ſi nō cōceditur ad certum vſum nō irrogat preiudicium ſi ad certum vſum ⁊ tempus nō eſt appoſitū ſalteꝫ tacite tūc ꝯcludit rō Bar.nā ſi nō poſſet reuocari ꝓprietas eēt inutilis penes me. Et pōt dici attingendo aliā ſolutionē clariorē ꝙ cōmodatum ꝓprie ſit ad certū ⁊ prefinitū vſum.⁊ omnis vſus certꝰ ⁊ prefinitus habet in ſe tacite tempus annexum.vt puta cōceſſi tibi librum vt corrigeres vnā glo.⁊ propter hoc vt arbitror iura canonica ⁊ ciuilia tractantia d̄ cōmodato nō fecerūt mentionem de tempore.vt ī c.ſe.⁊.l.ij.C.cōmo.ſed ſolūmodo dicunt ꝙ añ vſū cōpletuꝫ nō poteſt reuocari. ideo dico ꝙ ſuperflue Io.an.Bar.⁊ Cy.volentes addere ad glo.dicunt ꝙ nō ſolū vſus.ſed tempus tacitum vel expreſſum diſtinguūt cōmodatū a precario.ſed vt dixi hec additio nō eſt neceſſaria.⁊ ideo glo.in.l.in cōmodato.§.ſicut.ff.cōmo.non ſine miniſterio dixit ꝙ cōmodatū nō ē ſine prefinitione certi vſus.⁊ ſic loquitur de vſu prefinito ⁊ certo qui ſemꝑ habet annexū tēpus tacite.eodē modo ſine ſuppletione poteſt intelligi gl.c.ſe. que dicit ꝙ cōmodatū ē alicuius rei ad aliquē ſpecialē vſum.⁊c.quaſi dicat nō ſufficere ꝙ vſus ſit generalis ⁊ indefinitꝰ.puta concedo tibi librū vt ſtudeas.nō eñi hec cōceſſio habet vſum prefinitū ⁊ ſpecialē quia poſſes vti toto tempore vite tue Et hec ē ratio quia cōmodatū nō poteſt reuocari ante vſum ſuū ꝯpletū quia ſemꝑ deciperet̄ ex beneficio qui cōmodatū recipit.pone cōceſſi tibi librū ad trāſcribendū poſtq̄ feciſti tranſcribi medietatem volo reuocare certe ſi admittit̄ reuocatio beneficiuꝫ erit dānoſum tibi quia fruſtra feciſſes illā impenſam cuꝫ medietas libri ſit tibi inutilis ⁊ forte nō poſſes alio tempore habere eundē ſcriptorē.⁊ idē dic in ſi. Sꝫ in p̄cario hec rō nō militat quia nō ſit ad certū vſum p̄finitū qḋ alˀs eēt cōmodatū.iō etiā licet dn̄o reuocare rem ſuā ad placitū quia nō decipit te in aliquo. Et ſi diceres qñ precariū cōcedit̄ ad certum tempꝰ pōt reuocari ante tēpus. Rn̄deo p̄ſuppomendo ꝙ p̄carium poſſit ad tempus cōcedi vt apꝑtiſſime probat tex.in.d.l.in rebus.in ſi.ff.co.ꝗ nō obſtante tēporis adiectione pōt dn̄s reuocare ea rōne quam reddit iuriſcōſultus.in.d.l.cum p̄cario.tex.tamen videt̄ hic ꝙ nō licet inuito dn̄o reꝫ alienā poſſidere nec cōuentio in cōtrarium eſt honeſta ideo reijcit̄ nam in re ſua quilibet ē legitimus moderator ⁊ arbiter.c.de his.ꝗ.de ſepul.l.in re mandata.C.mā. nec poteſt quis prefigere legem a qua nō licet recedere.l.ſi quis in prin.ff.de leg.iij.nec poteſt ille cōqueri de violatione beneficij.quia ex quo precarium nō fuit factū ad certum vſum nō eſt honeſtum vt ſine cauſa me inuito poſſideas rem meam.putarem tamē ꝙ ſi cōcedens velit ſine cauſa reuocare precarium illud cū maximo dāno alterius obſtaret ſibi exceptio doli.quia nō poteſt negari quin p̄carium ſit beneficiū Eſt eñi beniuola actio.⁊c.vñ nō dꝫ doloſe verſari in beneficio ꝯceſſo.ſicut dicimus in eo ꝗ inuitauit viatorem ⁊ ip̄m detinuit ꝗ poſtmodū penituit.nam poteſt agi cōtra eū actione de dolo.quia cū dāno alterius penituit de beneficio.vt not.Io.an.§.in proemio.⁊ ſic poteſt ſaluari opi.Bar.i.d.l.ſi penam.⁊ applicari ad terminos noſtros. Nec ob.iura generaliter dicentia precariuꝫ poſſe reuocari ad libitum cōcedentis.quia debēt intelligi ſane ⁊ ſine captione alterius cū aliquo temporis interuallo.ar.in.l.qḋ dicimus.⁊ in.l.ratum.ff.de ſolu.

In glo.pe.in ſi.no.aliam differentiam inter cōmodatum ⁊ precariū.nam in precario venit ſolum dolus ⁊ lata culpa que equiparat̄ dolo ſed non venit leuis ac leuiſſima culpa. ſecus in cōmodato qḋ ſit gratia recipientis tm̄.nam ibi venit leuiſſima culpa.vt in.c.ſe. Ratio diuerſitatis redditur in.l.que litum.§.illud.ff.co.⁊ in.l.cōtractus.de reg.iu.naꝫ Precarium ſemper pendet a mera liberalitate quia dominus poteſt reuocare qñcunqꝫ ſed cōmodatū nō poteſt reuocari ante vſum cōpletum ideo magl

grauatur cõmodatarius ad cuſtodiã ꝙ̃ ille qui rogauit vt poſſideret precario.

¶ De cõmodato Rubrica.

¶ Supra viſum ē de cõtractu qui fit gratia recipiētis tm̄ merito ſubijcitur rubrica de cõtractu ſibi ſimili. nam cõmuniter cõmodatū fit gratia recipientis tm̄ licet qñqꝫ fiat gratia cõcedentis vel vtriuſqꝫ vt dicetur cum glo. j. aliter poteſt cõtinuari ſed nõ curo qꝛ nõ eſt vtile.

C c Um gratia. Poteſt ſic ſumari. Cõmodatarius gratia ſui tenet etiam de leuiſſima culpa nõ de caſu niſi i tribus caſibus hic poſitis. hoc primo. Cõmodatū ante viſum cõpletum nõ reuocat. hoc ſecundo. Et habet duo dicta. ſecundū ibi. contra. Primū ſubdiuidit. nam pmo ponit vnū dictum. ſecundo aliud a quo tres caſus excipit. ibi licet. Secūdum ſubdiuidit. nam primo dictū. ſecūdo ponit rõnem ibi cū nõ decipi. ⁊ eſt. c. Gregõ. ¶ Nota ex principio ꝙ gratia qñqꝫ recipit ſeu ſumit pro cõtēplatione ſeu intuitu. ⁊ ita ſumit in iſto tex. dum dicit cum gratia ſui. ⁊c. i. cõtemplatione ſui. Qñqꝫ gratia ſumit pro cõceſſione alicuꝰ beneficij ſeu iuris ad obtinendū beneficium. c. gratia. de reſcrip. li. vj. in cle. gratie. eo. ti. Qñqꝫ ſumitur ꝓ dono ſpūſſancti. j. q. j. gratia. ⁊ ſꝫ theologos duplex ē gratia. ſ. gratia gratiſdata. ⁊ gratia gratū faciens. Gratia gratiſdata eſt illa que procedit ex mera gratitudīe. i. liberalitate dei que preparat hominē ad faciendum ea per que ꝑuenit ad gratiam gratum facientē. vnde ſermo ſcientie ⁊ ſermo ſapientie ſunt gratie gratiſdate. Charitas vero eſt gratia gratū faciēs qꝛ ꝑ eam facimus ea que ſunt deo accepta ⁊ ſic faciunt nos deo gratos. de quo i ſcdo ſententiaꝝ. di. iij. ſic intellige glo. in cle. j. de magiſ. ¶ Nota ſecūdo ibi de leuiſſima. ⁊c. ꝙ dictio etiam de natura ſua implicat. nam hic includit latam ⁊ leuem culpam. ad idē. c. cū oēs. de conſti. ¶ No. tertio vnā regulam in materia cõtractuū. nam vbi cõtractus fit gratia vnius tm̄ venit culpa etiā leuiſſima. vnde nõ eſt ſpeciale qđ hic dicit in cõmodato. l. contractus. ff. de regu. iu. ⁊ qđ ibi notatur. fallit in precario: vt dixi in. c. precedenti. ¶ Nota aliam regulam ꝙ caſus fortuitus regularit nõ imputat ſed res perit domino etiam in cõtractu qui fit gratia alterius tantū. ¶ Nota tres caſus in quibꝰ caſus fortuitus imputatur cõmodatario. Primus ſi culpa preceſſit. vtputa cõmodaui tibi equū vt ires ad certum locum ⁊ tu iuiſti ad alium locū ⁊ incidiſti in latrones certe imputatur tibi ⁊ nõ domino vt hic ⁊ in. l. ſi vt certo. ff. eo. Secundus caſus vbi pactum interceſſit vt cõmodatariꝰ teneatur de caſu. Et ex hoc nota generaliter ꝙ valet pactū appoſitū cõtra accidentalia contractus ⁊ ꝙ pactum in h̄ vincit legem. vt in. l. j. §. ſi cõueniat. ff. depoſi. ⁊ i regula contractus ex cõuentione. li. vj. ſecus vbi pactū eēt cõtra ſubſtantialia contractus. vt dixi in. c. ꝓcedenti. ⁊ ad materiam vide qđ no. in. l. pacta cõuenta. ff. de contrahen. emp. Tertius caſus quãdo ꝓceſſit mora. vt puta nõ reſtituiſti cõmodatū tempore debito perdidiſti poſtea per caſum fortuitū certe imputet tibi. ¶ Nota ibi poſt viſum cõpletum ꝙ cõmodatum fit ad certū ⁊ determinatū viſū nec fit hic mentio de tempore. facit ad id qđ dixi in. c. precedenti. ¶ Nota ibi beneficio ꝙ cõmodatū eſt bñficium. cõfert ergo tibi beneficiū qui rem ſuã tibi cõmodat. nam beneficium ē quedam actio beniuola gaudiū tribuens capienti. vt i. c. j. ex qui. cau. feu. amit. in li. feudoꝝ. ⁊ ſic capit hic beneficium largo modo. ¶ Ultimo nota illud generale ꝙ bñficia nõ ſunt retorquēda in diſpendiū. ¶ Sed primo hic qritur quid ſi cõmodatariꝰ nõ potuit ſine culpa ſua re cõmodata vti infra tempus tacite prefixum nunquid inuito domino poſſit vti alio tempore. Et videt ꝙ ſic. qꝛ caſus fortuitus nõ debꝫ ſibi imputari vt hic. cõtrarium tenet Bar. in. l. in cõmodato. §. ſicut. ff. eo. nam dominꝰ certat de damno vitãdo ne careat re ſua tanto tpe. Cõmodatarius vero de lucro captando debet ſibi caſus potius imputari ꝙ̃ domino. ad hoc. l. ſi vno. §. item cum quis. ff. locati. Nec ob. iſte tex. qꝛ loquitur de caſu perimente rē cõmodatã. nam res regulariter perijt dño. ¶ Sed cõtra hoc oppo. de. c. ſignificante. j. de pignori. vbi patet ꝙ debitor remiſit mutuū per diligentē nuncium ⁊ tamē caſus fortuitus imputat mittenti vl' debitori. qꝛ tenetur de alia pecunia ſatiſfacere. Solō cõtrarium loquit i mutuo nos vero loquimur i cõmodato. ⁊ eadem eſt ratio decidendi in vtroqꝫ. nã pecunia remiſſa creditori nõ efficitur eius ante traditionē ſed remanet i dominio debitoris. iõ caſus imputatur domino. perit eni res debitori ⁊ nõ creditori. nam debitor eſt obligatus in genere ⁊ genꝰ perire nõ poteſt. l. incendium. C. ſi cer. peta. ⁊ in. l. in ratione. ad. l. fal. res vero cõmodata remanet i dominio cõmodantis ideo perit domino ⁊ nõ cõmodatario. vt hic ⁊ in. l. argentū. ff. eo. ¶ In gl. j. ibi. ad aliquē ſpecialem viſū. Jo. an. ſupplet ad certum tempus tacitū vel expreſſum. ⁊ idem Cy. in. l. ij. C. eo. ⁊ Bar. in. l. in cõmodato. §. ſicut. ff. eo. Sed dic melius vt dixi in. c. precedēti. nam viſus ſpecialis ſemper habet tempus annexum ⁊ nõ ſine miniſterio. glo. in diffinitione nõ fecit mentionē de tempore ad ſubſtantiã cõmodati. ¶ In ea. glo. ibi. precarium eni cõcedit ſine ꝓfinitione. ⁊c. no. hanc particulam glo. nam per illam dictionē qñqꝫ infero ꝙ nõ eſt de ſubſtantia precarij vt fiat ſine ꝓfinitione certi viſus. poteſt ergo cõcedi ad certum viſum ſed tunc quomodo diſcernetur a cõmodato. Dic ꝙ per verbum precario. puta quia dixi cõmodo tibi librū tranſcribendum precario. nam vbi nõ apparet de mente non eſt a verbis recedendum. l. nõ aliter. ff. de lega. iij. ⁊ in. c. fi. de vb. ſig. ſenſit Cy. lꝫ nõ aperte. in. l. ij. C. eo. Probo clarius. vbicūqꝫ apponitur pactum contra naturam contractꝰ tunc ſi eſt poſſibile facit tranſire illum contractum in aliam ſpēm. vt in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mor. ⁊ dixi in. c. precedenti. ſed illa adiectio ꝙ precario ꝯcedit

eſt contra naturam cõmodati. ergo facit tranſire ĩ
precarium qꝛ non repugnat precario vt dixi ꝙ fiat
ad certum vſum. Nec obſtat ſi fuit dictuꝫ cõmodo
qꝛ verbũ cõmodo poteſt referri ad precarium. naꝫ
ad cõmodum recipientis cõſtituit̃ precarium. nec
eſt curandum de verbis expreſſis in cõtractu ſꝫ po-
tius recurrendũ ad ſubſtantialia materie ſubiecte
vt eſt tex. in. l. ſi vno. ff. loca. ⁊ in fi. glo. An autẽ pu
pillus obliget̃ ex cõmodato ita vt cõtra eum poſſit
vtiliter agi. dic ꝙ ſic quatenus eſt effectꝰ locupleti-
or. de quo dic vt legit̃ ⁊ no. in. l. ſed mihi. ff. co. ⁊ ſp
tene menti iſtam glo. quã no. In gl. ij. ibi. ꝓſtat
dolum ⁊ latam culpam. imo ⁊ leuem ex quo ꝯtus
ſit gratia vtriuſqꝫ. vt no. glo. in. §. interdum. alle.
in glo. p. l. in rebus. eo. ti. hoc etiã tenet glo. inſti. q̃
bus modis re cõtra. obliga. §. item is cui. Dic ergo
ꝙ in cõmodato regulariter ⁊ in alio contractu q̃ fit
gratia recipientis tm̃ tenet̃ recipiens de dolo lata
leui ⁊ leuiſſima vt hic. In contractu vero q̃ fit gra-
tia vtriuſqꝫ nõ qꝛ recipit tantũ beneficium nõ tene-
tur de leuiſſima. Si vero fit gratia cõmodantis tm̃
tunc ſolum tenet̃ de dolo ⁊ lata culpa que equipa-
ratur dolo. qꝛ non eſt ſibi beneficium. ideo nõ aſtri
gitur tm̃ ad cuſtodiã. ⁊ idẽ eſt ĩ depoſito. vt in. l. qꝺ
nerua. ⁊. l. j. ff. depoſiti. ⁊ no. j. n. prox. c. ij. Sed
pro intellectu terminorum queritur quid ſit culpa
in genere. ⁊ quot ſunt ſpecies culpe. ⁊ quid ſit que-
libet culpa de per ſe. Jo. an. aliquid hic poſuit. ſed
longe plenius ⁊ ſubtilius poſuit Bar. ĩ. d. l. quod
nerua. vbi videre poteris ad plenum de materia.
Sed breuiter pro intellectu glo. dicendum ꝙ culpa
in genere eſt deuiatio ab eo qꝺ bonum eſt ⁊ ꝑ ho-
minũ diligentiã preuideri poterat. ⁊ hoc vltimum
additur ad differentiam caſus fortuiti qui nõ po-
teſt preuideri. vt in. c. Joannes. de homi. Ad ſecũ
dũ glo. cõmuniter ponunt tres ſpecies culpe. vt la
ta leuis ⁊ leuiſſima. Bar. vero facit quartaꝫ q̃nqꝫ.
dicit eñi ꝙ eſt culpa latiſſima latior lata leuis ⁊ leuiſ
ſima. ⁊ culpam latiſſimã appellat dolũ verum: latio
reꝫ dolũ preſumptũ. nã is q̃ ẽ ĩ dolo ẽ ĩ culpa quod
dicit notandũ ꝑ his qui promittũt ſeruare aliquẽ
indẽnem de culpa alicuiꝰ famuli. ſi eñi famulus cõ
miſit furtum ⁊ receſſit tenetur promiſſor qꝛ licet do
loſe cõmiſit furtum nihilominus ex culpa ꝓceſſit.
facit. c. ſacro. de ſen. excom. dum dicit cum non ſit
leuis culpa. ⁊c. ⁊ loquitur etiaꝫ q̃n iudex doloſe ex-
cõmunicauit aliquẽ ſine monitione. Venio ad
tertiuꝫ ſcꝫ que ſint ſpecies culpe de per ſe. Quo ad
primũ. ſ. culpam latiſſimã dicit ꝙ diffinit̃ vt dolus
verus. Eſt enim dolus machinatio ſeu circũuẽtio
ad decipiendũ ſeu fallendum aliũ manifeſte adhi-
bita. ita diffinit iuriſconſultus. ĩ. l. j. ff. de dolo. Vi
de glo. in regula ſciẽti. li. vj. Culpa latior eſt fallax
circũuentio ad decipiendũ aliquẽ ꝓſumptiue adhi
bita. ⁊ licet dolus nõ poſſit probari niſi ꝑ ꝯiecturas
vt habet̃ in gl. c. ij. de renunc. li. vj. ⁊ in. l. dolum.
C. ꝺ dolo. tm̃ q̃n ſig̃ ſũt manifeſta dicimꝰ dolũ vex.
q̃n nõ patet dicimꝰ dolũ ꝓſumptũ. Lata vero cul-
pa multipliciter diffinit̃. ſꝫ Bar. diffinit ꝙ eſt deuia
tio incircũſpecta ab ea diligẽtia quã habẽt cõmuni

ter homines illius cõditiõis ⁊ ꝓfeſſionis. vnde di-
cimus vulgariter ꝙ ignorare illud ꝙ cõiter homi-
nes ſciũt eſt lata culpa. ad. h. l. lata culpa. ff. de v.
ſigni. Et dicit in diffinitione predicta incircũſpecta
vt differat a dolo. quia ſi ſerioſe deuiaret ab illa di
ligentia eẽt in dolo. ſed hic ponit̃ deuiatio incircũ-
ſpecta. i. incõſiderata qꝛ non conſiderauit id qꝺ cõ-
muniter homines ſue profeſſionis ⁊ cõditionis cõ
ſideraſſent. puta cõmodaui tibi librũ quẽ tu incon
ſiderate dimiſiſti ĩ banco ante domũ ⁊ ide fuit ſub
tractus. nam certe fuiſti in lata culpa qꝛ cõiter ho-
mines tue cõditionis nõ feciſſent. Leuis vero cul-
pa eſt deuiatio incircũſpecta ab ea diligentia quaꝫ
habent homines diligentes. nõ dico cõiter ſed dili
gentes vt differat a lata culpa. Leuiſſima culpa eſt
deuiatio incircũſpecta ab ea diligentia quã habẽt
cõmuniter diligentiores ⁊ diligentiſſimi homines
vnde ſi diligentiſſimꝰ ſciuiſſet precauere ⁊ tu nõ ꝓ-
cauiſti es in culpa leuiſſima. ⁊ hec ſufficiunt ꝑ intel
lectu terminorũ. Iudex ergo circũſpiciẽs habebit
arbitrari ex circũſtantijs ⁊ cõiecturis in qua culpa
tu fuiſti ⁊ q̃n diligens vel diligentiſſimus ſciuiſſet
ꝓcauere. ⁊ in eo ꝙ glo. dicit cõmodatum. q̃nqꝫ fieri
gratia cõmodantis tm̃. pone exemplũ ĩ eo qui ſpõ
ſe ſue cõmodauit aliqua ornamenta vt ob honorẽ
ſuũ veniret ornatior ad aliqꝺ feſtum. Inquantum
dicit de cõmodato qꝺ fit gratia vtriuſqꝫ pone exẽ-
plum quãdo inuitaſti amicũ cõmunẽ ⁊ ob honorẽ
tuum ⁊ meũ cõmodaui tibi vaſa argentea vel quid
ſimile. ⁊ diſtinctio glo. in cõmodato procedit regu
lariter in alijs cõtractibus. vt le. ⁊ no. in. l. cõtractꝰ
ꝑ alle. In ea. glo. ibi caſus vero fortuitus ⁊ ſpeciali
us poteſt caſus fortuitus diffiniri ſic. Eſt inopina-
te rei euentus cui ꝓuideri non poteſt. vbi ergo dili
gentiſſimus ꝓuidiſſet nõ eſt caſus fortuitus. vt ĩ. d
c. Joannes. pone exemplũ domus minabat̃ rui-
nam demũ corruit ⁊ interfecit equuꝫ tibi cõmoda-
tum. certe nõ poteſt dici caſus fortuitus. qꝛ diligen
tiſſimus reparaſſet domum vel ibi nõ habitaſſet. ſi
autẽ domꝰ nõ minabatur ruinam ſed impetu tem
peſtatis valide corruit nõ eſt tibi imputanduꝫ. Et
iſta faciunt ad queſtionẽ. Nunquid furtũ cõputet̃
inter caſus fortuitos. glo. iuris ciuilis reperiuntur
cõtrarie. ſꝫ cõmuniter tenet̃ ꝙ aut ꝑ violentiam fuit
res tibi ſubtracta ⁊ eſt caſus fortuitus. intellige in
bono ſenſu quãdo non fuiſti in aliqua culpa. puta
qꝛ nõ tranſibas per loca periculoſa. arg. in. l. nõ ẽ
veriſimile. ff. qꝺ me. cau. Si autẽ cõmittit̃ furtum
clãdeſtine ⁊ tunc ſi ab ea ꝑſona a qua etiam diligẽ
tiſſimus nõ ꝓcauiſſet. puta ab vxore vel filio ⁊ ẽ ca
ſus fortuitus ſecus autẽ ſi ab ea perſona a qua di
ligentiſſimꝰ ꝓcauiſſet puta a famulo. ad hoc qꝺ le.
⁊ no. in. l. que fortuitis. C. de pigno. acti. In ea.
glo. ibi per nõ idoneam perſonam. aduerte qꝛ ad
cõſiderandũ idoneitatẽ ꝑſone cum qua mittit̃ ſeu
remittitur cõmodatũ debemus cõſiderare qualita
tem rei deſtinate ⁊ tempus ⁊ loca ⁊ cõſimiles circũ
ſtantias. Itẽ cõſiderare debes vtrum famulus ſit
deſtinatus a cõmodãte an vero electus a cõmoda
tario. ⁊ de his ⁊ ſimilibus. per Bar. in. l. cum qui.

ff.co.⁊ no.in.c.ſignificante.de pigno. ¶In eadẽ glo.ibi.enumerentur ſpecialiter. no. bene gl.vult enim ꝙ etiam in cõtractibꝰ nõ teneatur quis ex generali pacto ſed oportet ꝙ caſus fortuiti ſpecialiter enumerentur de quo ſunt opi.vt no.in.§.q̄ſitum. alle.in glo.⁊ hic per Jo.an.nam alij tenent ꝯtrium dicentes ꝙ.§.queſitum. loquitur in iudicio. puta quãdo aliquis ꝓmiſit ſe ſiſtere in iudicio ſub certa pena ⁊ voluit ꝙ caſus fortuitus ſibi imputeť.vnde ſecus dicunt in cõtractibus qꝛ in eis iura loquunť indiſtincte vt hic.⁊.l.j.§.ſi cõueniat.ff. depoſiti.cõmuniter tenetur tertia opi.quã tenet ibi Accur. et ſequiť Jo.an.hic ꝙ aut nullꝰ caſus fuit expreſſus ⁊ nõ valet generalis obligatio eadem rõne qua in iudicijs.ne quis ſub inuolucro verborũ renunciaret ei iuri cui non eſſet in ſpecie renunciaturus. argu.in.c.fi.de offi.vica.li.vj.⁊ ſatis mihi placet hoc quia ille tex.nõ fundat ſe in iudicio ſed iuriſcõſultꝰ fuit interrogatus de facto in illo caſu tunc contingenti. Item in iudicijs quaſi contrahitur.l.iij.ff.ḋ peculio. Si vero aliqui caſus fortuiti ſpecialiter fuerunt enumerati ⁊ ſecuta fuit clauſula generalis. puta ⁊ de omnibus alijs.⁊c̃.tunc teneť etiam ĩ nõ expreſſis.optime facit.c.qui ad agendũ.de procu.li.vj.vbi patet ꝙ caſus requirentes ſpeciale mãdatum veniunt expreſſis aliquibus ⁊ ſecuta clauſula generali. Bar.in.ḋ.§.queſitũ.videtur velle ꝙ ſub illa clauſula generali veniunt caſus cõſimiles expſſis non autem maiores qḋ ſatis placet. qꝛ in odioſis clauſula generalis nõ comprehendit maiora expreſſis.vt eſt tex.in cle.non poteſt.de procu.ſecus in non odioſis.vt in conſtitutione procuratoris in qua expreſſis aliquibus requirẽtibus ſpeciale mãdatum ⁊ ſubiecta clauſula generali veniunt maiores caſus expreſſis.vt no. Inno.in.c. ſedes de reſcrip.niſi eſſet caſus odioſus ⁊ penalis ipſi domio qḋ declara ſm tex.⁊ glo.in.ḋ.cle. nõ poteſt. Nunquid autẽ renunciatio generalis firmeť iuramẽto vel ſaltem iuramẽtum ſit obligatorium. Jo.an.dicit ꝙ nõ.qꝛ renunciatio generalis nõ valet ex defectu cõſenſus.qꝛ nõ videtur ꝙ ille ſenſit de caſibus nõ expreſſis ſed iuramẽtum nõ obligat vltra cõſenſum.facit.c.penľ.⁊.c.quintauallis.⁊.c.veniens.ḋ iureiur.⁊ eſt bonũ dictum ⁊ not. Sed ego credo ꝙ ſaltem in foro penitentiali obligabiť ſalteꝫ ſm conſenſum ſuũ.ar.eorum que no.in.c.tua.de ſpon.

¶In eadem glo. ibi eodẽ modo peritura.no.bene glo.quã ſequũť hic cõiter doc.⁊ facit ꝓ ea ratio quã ponit glo.ij.j. ti.proximo.c. bona fides. quia forte nõ perijſſet apud dominũ.qꝛ diſtraxiſſet ante caſum fortuitum vnde imputatur tibi ſi fuiſti in mora.⁊ in fi.glo.qualiter autem eſtimabiť iſtud intereſſe ſi valor rei eſt variatus in tempore. vide qḋ no. Jo.an.hic ⁊ plenius per Bar.in.l. ſed mihi.§. in hac actione.ff.co. ¶In glo.in.ṽ. poſt vſum ibi ignorans tamẽ excuſatur.⁊c̃.ſecus dicunt doct.in locato.tenetur eniꝫ locator ad intereſſe etiã ſi ignoranter locauit vas vitioſum.in.l.ſed ⁊ hc.§.j.ff.locati.⁊ idẽ in venditione.vnde ſi vendidiſti vas vitioſum intellige vitio occulto teneris ad intereſſe nõ ſolum reſpectu precij ſed etiaꝫ reſpectu dãni inde ſecuti.vt eſt tex.in.l.tenetur.§. ſi vas.ff.de actio.empti. licet tex.videatur in cõtrarium in.l.iulianus.ff.co.ſed dic prout no.in.ḋ.l.teneť ¶Vltimo poteſt hic queri. Nunquid ſit dare aliũ caſum in quo quis teneatur de caſu fortuitu. Jo.an.hic ponit.vide latius glo.⁊ Bar.ĩ.l.ſi vt certo.§.nũc videndum.ff.co. Et multum valet iſta queſtio hodie ꝓ iſtis qui locant equos. nã quidam voluerũt ꝙ ſi res conceditur eſtimata tranſit etiam caſus fortuitus in cõmodatarium. Si vero eſt talis contractus in quo nõ veniebat niſi leuis culpa vt in locato tunc eſtimatio facit vt teneatur conductor de leuiſſima culpa.pro quo facit tex.in.ḋ.§.nunc vidẽdum.pro hoc facit tex.in.l.cũ duobꝰ.§. damna.ff. pro ſocio.⁊ hanc opi.quo ad propoſitum noſtruꝫ tenet Bar. poſt gl.in dicto.§.nunc videndũ.Jo.an.hic diſtinguit ꝙ in contractibus de quorum natura eſt vt tranſeat eorum dominiũ ſeu vt eſtimatio operetur venditionem ⁊ tunc tranſit periculuꝫ caſus fortuiti.pro hoc tex.in.l. quotiens. C.de iure do.⁊ bonus tex.in.l.plerũq;.ff.co. exempluꝫ in fundo eſtimato dato in dotẽ. In contractibus vero in quibus eorum natura eſtimatio nõ facit venditionem vt in cõmodato ⁊ locato non facit eſtimatio recipienteꝫ magis teneri q̃ꝫ expoſcat natura cõtractus ſed operabitur tunc eſtimatio vt ſciatur verum precium rei in caſu quo res perderetur vľ deterioraret.⁊ plus placet hec opi.mihi q̃ꝫ Bar.⁊ Accur.multum me vrget ad hanc ſententiam id qḋ dixi in glo.precedenti.nam pactum generale nõ obligat ad caſus fortuitos licet expreſſe dixerit ꝙ volebat teneri de caſibus fortuitis qꝛ non videť cogitaſſe omnes caſus.qꝛ cum ſub inuolucro ⁊ generalitate verborum quis decipiať.fortius ergo quando eſtimatio rei fuit ſimpliciter facta.ſatis eſt enim ꝙ eſtimatio potuit operari effectum predictum ſcꝫ releuandi dominũ ab onere probandi verum precium. Secũdo moueor ꝑ regulaꝫ generalẽ contra eum ſit interpretatio qui potuit legem apertius dicere.vt in regula.contra eum de regu.iu.li.vj.⁊ in l.quicquid aſtringende.de ṽbo.obli. ſolum reſtat reſpondere ad tex.§. nunc videndum. qui loquiť in cõmodato ad quẽ non reſpondit Jo.an. ſꝫ ego dico ꝙ loquiť quando recipiens expreſſe ꝓmiſit ſe preſtaturum eſtimationem.⁊ ita aperte loquiť ille.§. in fine.ſecus autem quando eſtimatio fuit ſimpliciter facta.idem dicas quando recipiens promiſit alternatiue rẽ vel eſtimationẽ.per.ḋ.l.plerũq;. ff.de iure do.⁊ hec nota in practica.

¶De depoſito. Rubrica.

¶Supra viſum eſt de contractu qui fit gratia recipientis merito nũc ſubijcitur de ꝯtractu qui fit gratia cõcedentis.vel ſic. Supra viſum eſt de cõmodato ⁊ nunc ſubijcitur de depoſito.

Grauis. Ex depoſito facto
apud clericuꝫ eccle-
ſie nõ obligatur eccleſia niſi ĩ eius
vtilitatem ſit verſum. Primo deci
ſa narratio. Secũdo eccleſie abſo-
lutio. Tertio deponẽtis inſtructio
Quarto iudicis preceptũ. Quinto depoſitionis ꝑ
ſuaſio. ſecũda ibi. cum igi⁊. tertia ibi. quo circa. q̃r-
ta ibi. nam. quinta ibi. ſi autem. ¶ Nota primo ꝙ
vtens depoſito cõtra voluntatẽ deponẽtis ſeu de-
poſitũ denegãs cõmittit furtum ⁊ cõdẽnatus effici
tur infamis. primũ probat̃ hic. ſecũdũ ꝓbatur ĩ. l.
qui depoſitũ. C. eo. nam idem eſt in pignore q: eo
vtens cõtra voluntatẽ domini cõmittit furtum. ⁊
ad hoc pauci ⁊ minus bene aĩaduertũt. l. ſi pigno-
re. ff. de fur. ⁊ ſi ex voluntate domini pacto ꝑcedẽ-
te tempore mutui eo vtit̃ nõ cõmittit furtum ꝫ vſu
ram ſi cõmoditas quã percipit ex vſu pignoris eſt
eſtimabilis. ĩ. de vſuris. c. j. ⁊. c. cũ cõtra. de pigno.
vide per Cal. in. c. nauiganti. ĩ. de vſuris. vbi inter
cetera ponit queſtionẽ no. Nũquid doctor ex mu-
tuo qđ facit ſcholari cõmittit vſuram ſi cõtemplati-
one mutui intrat ſecum al̃s nõ intraturus. ⁊ cõclu
dit ꝙ ſic ſi ex tali introitu aliquã vtilitatẽ eſtimabilẽ
ꝑcipit doctor. puta q: propter augmentionẽ fame
augmentat̃ ſibi ſalarium vel lucra aliunde ꝑcipit.
⁊ idẽ dico in cõſimilibꝰ queſtionibꝰ. ſic intellige gl.
iuris ciuilis. in. l. ij. ff. de calũ. ⁊ in. l. j. ff. de of. ꝑfe.
vrbis. ¶ Nota ſecũdo ꝙ depoſitũ licite fieri poteſt
apud eccleſiam. ⁊ no. bene hunc tex. habes enĩ hic
caſum ſatis no. ꝙ eccleſia tenet̃ ex depoſito apđ eã
facto. ¶ Tertio no. ꝙ ex cõtractu inito cũ particu-
lari de eccleſia puta canonico vel capellano non te
net̃ eccleſia niſi quatenus verſũ ẽ in vtilitatẽ ipſius
Et in hoc vltimo no. iſtũ tex. a cõtrario ꝙ ex facto ꝑ
ticulari ꝑſone poteſt cõueniri eccleſia quatenus vti
litas ipſius cõcernit eccleſiã. ¶ No. ibi. loculos ha
bens ꝙ q̃nꝙ cõtinens ponit̃ ꝓ ꝯtento. ⁊ iõ ſenſus
l̃re eſt ꝙ ille qui expectauit depoſitũ erat ſoluendo
nam dicit̃ loculos a ꝑuo loco apto ad cuſtodiendũ
pecuniã. ⁊ ſimilẽ tex. habes. xij. q. j. habebat. ¶ No
ta ꝙ vbi libellus neceſſario nõ cõcludit ꝯ reum de-
bet incõtinenti ꝑ iudicẽ reijci. ad hoc qđ no. Jnn.
in. c. j. de offi. vica. ⁊. xj. q. j. chriſtianus. ¶ No. vl-
terius ꝙ in cauſa ciuili habente delictũ annexũ po
teſt etiã clericus carcerari ⁊ etiã torture ſubijci ⁊ in
vinculis alligari. dicit tamẽ hic abbas ꝙ ꝫ iſte erat
infamatꝰ. ꝓ hoc tex. ibi vt audiuimꝰ. vnde dicit ꝙ
nũꝙ reperij ꝙ clericus ſit torquẽdus niſi infama-
tus. ⁊ ẽ no. ⁊ ſingulare verbũ. ſed ego dubito nun
quid ſit verũ. nam iſte tex. hoc nõ probat. nam licꝫ
papa audierit nõ ſequit̃ ꝙ propter hoc ſit infamis
vnde puto ꝙ quẽadmodũ cõtra laicũ ſufficit vnus
bonus teſtis ad torturam. vt eſt glo. no. in. l. iij. C.
ad. l. iul. maie. ita ⁊ cõtra clericum. nec eſt verum ꝙ
infamia ſemper ſufficiat ad torturã ſed debet diſti-
gui. vt no. Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de
queſtio. vnde plus opatur q̃nꝙ vnus teſtis de ve-
ritate ꝙ̃ fama. facit quod dixi in. c. veniens. de te.
ſti. el. j. Et regulariter an ⁊ quãdo clericus torque-
ri poteſt. dic vt no. in regula cum in cõtemplatiõe.
de regu. iu. Jtem nota ꝙ clericus carcerari põt nõ
ſolum cum agitur de crimine criminaliter. vt in. c.
ſi clericus. de ſen. excom. li. vj. ſed cum de crimine
ciuiliter. Et facit ad queſtionẽ. Quidam clericꝰ geſ
ſit adminiſtrationem cuiuſdã laici ⁊ male reddit ra
tionẽ nunquid poteſt carcerari donec ſatiſfecerit.
Et videtur primo ꝙ ſic. argu. hic ⁊ in. c. j. ĩ. ne cleri-
ci vel mona. Contrarium tenet hic hoſti. dicit enĩ
ꝙ nõ auderet hoc facere ſine expreſſa licẽtia pape q̃
in caſu noſtro interuenit quaſi velit dicere ꝙ etiaꝫ
in caſu huius. c. nõ potuiſſet iſte clericus carcerari
niſi interueniſſet auctoritas pape. Ego nõ ſto huic
dicto ſimpliciter ſed dicerem aut recuſat ſatiſfacere
vel dubitat̃ de fuga ⁊ poteſt detineri. q: priuilegiũ
tributum clerico per canonem ſi q̃s ſuadente. xvij
q. iiij. ſolum opatur propter temerariã manuũ in-
iectionem in clericũ. vt patet ex tenore ipſius non
autẽ quãdo fit per iudiceꝫ ex iuſta cauſa. ⁊ vide cir-
ca hoc que dixi in. c. cũ non ab homĩe de iudi. Aut
eſt impotẽs ad ſatiſfaciendũ ⁊ non debet carcerari
nec excõmunicari nec ad cedendum bonis cõpelli
ar. c. odardus. de ſolu. ⁊ vide que dicam ibi. ⁊. c. ij.
de pigno. ⁊ cum hac diſtinctiõe intellige dictũ Jo.
an. in. d. c. ſi clericus. ¶ Vltimo cõtra iſtũ tex. ĩ ſi.
facit tex. in. l. in ſũma. ff. de condi. inde. ⁊ qđ no. in
c. ſup eo. de tranſac. nam ex quo liquebat eccleſiaꝫ
nõ teneri ad reſtitutionẽ depoſiti nõ debuit valere
tranſactio tanꝙ̃ ſuper re cauilloſa. nam tranſactio
debet fieri de re dubia ⁊ lite incerta. vt ĩ ꝑalle. iu-
ribus. no. Jnno. in hoc multũ inſtat ⁊ inter cetera
ponit duas ſolu. Prima ꝙ cõpoſitio ſumebat ꝫ vi
gorem ex ſpeciali permiſſione pape al̃s nõ poſſet
prelatus renunciare exceptioni cõpetenti eccleſie.
nec trãſigere euidenter in dãnũ eccl̃ie. ad hoc. l. ꝓ-
ſes. C. de tranſac. ⁊. l. cõtra iuris regulas. ff. de pa
ctis. ⁊ nota bene hoc dictũ ex quo puto inferendũ
ꝑlatũ nõ poſſe cedere liti ⁊ cauſe ex quo non ſubeſt
cã euidens. nec etiã puto ſufficere cãm euidentẽ ni
ſi interueniat ſolennitas debita ſi actio cõpetebat
ad rem immobilẽ. iuxta ea que dixi in. c. nulli. ꝺ re
bus eccle. nõ alie. Secũda ſolutio ꝙ eṗs dicebat ec
cleſiam ꝯſenſiſſe depoſito vel pecuniã ꝯuerſam in
vtilitatem ipſius licet de preſenti nõ cõſtaret. vnde
propter dubiũ litis euentus tolerat̃ hic cõpoſitio.
⁊ vtraꝙ ſolutio bona. ¶ Jn glo. j. in ſi. inducit̃ iſte
tex. cum glo. ad queſtionẽ. Nunquid cõtrahẽs cũ
eccleſia teneat̃ probare pecuniam verſam in vtili-
tatem ipſius ad hoc vt efficaciter poſſit actionẽ ex-
ercere cõtra eccl̃iam. ⁊ primo dicit Jnno. ꝙ ſpecia-
le eſt in ꝯtractibus q̃ fiũt gratia cõcedentis tm̃. vt ĩ
depoſito. ⁊c. Jtẽ ſpeciale ẽ ĩ cã mutui. vt aũt. c. hoc
ius porrectũ alle. in glo. al̃s nõ eſt neceſſe probare
verſum. poſtmodũ dicit ꝙ ſolũmodo ẽ ſpãle in cã
mutui. in alijs vero ꝯctibꝰ initis cum eccleſia ꝫ nõ
eſt neceſſe. q: nõ reperitur iure cautũ niſi ĩ mutuo
ſi ergo venderem eccleſie vel emo ab eccl̃ia vl̃ ꝓmo
datum cõcedo potero agere cõtra eccl̃iam licet nõ
ꝓbem verſum in vtilitatẽ ipſius. ⁊ ẽ no. dictũ ⁊ q̃ti
die allegꝰ. Ratio ſpecialitatis in mutuo ẽ q: prelati

ſũt ꝓmpti ad recipiendũ mutuũ ⁊ feneratores ꝓm
ptiores ad mutuandũ. vñ ſi indifferent teneret ec-
cleſia tũc defacili bona eccłie alienarent. fuit ḡ me-
rito his caſibꝰ obuiandũ. nã ⁊ idẽ videt diſpoſituꝫ
in ciuitate. in. l. ciuitas. ff. ſi cer. pe. ⁊ videt h̄ Inn.
ſm vnã opi. elegantiſſime h̄ dictũ reſtringere. dicit
ḡ ꝙ etiã in mutuo nõ eſt neceſſe probare verſuꝫ ni-
ſi qñ pro ſatiſfactione oportet ꝑuenire ad diſtracti
onẽ rerũ immobiliũ q̃ſi ſecus ſi poſſet ſatiſfacere d̄
fructibus. pro hoc adducit tex. x. q. ij. in. c. hoc ius
porrectũ. in. v̄. is creditor vbi apponit dictio h̄ qua
ſi verſũ dꝫ ꝓbari ꝑ creditorem in illo caſu vbi opor
tet diſtrahere bona imobilia ꝓ ſatiſfactione vł mo
bilia p̄cioſa. ⁊ vt dixi ẽ dictũ ſingulare ⁊ in corpore
vñ ſumit illa auc. canonizata per Gratianũ nõ eſt
illa dictio hic ſaltẽ in oibus libris. vł cõiter. ⁊ põt al
legari vna rõ ꝓ hoc dicto Inno. nam prelatus ha
bet liberã adminiſtrationẽ fructuũ. vt in. c. cuꝫ no
bis. de ele. ⁊ in. c. is cui. eo. ti. li. vj. vñ queadmodũ
põt fructꝰ diſtrahere de nouo ꝯhendo. ita dꝫ poſſe
ipos diſtrahere ꝓ ꝯtractibꝰ initis. Itẽ in fructibus
agit de ꝑiudicio ipius qꝛ ex eis viuere debet. hanc
tñ mãm in qua varie ſũt opi. inter canoniſtas ⁊ le
giſtas late expediã in. c. ꝙ qbuſdam. de fideiuſ. vbi
melius cadit. ⁊ ad iſtũ tex. dic ꝙ iõ erat ncc̃e ꝓbare
v̄ſum. qꝛ pecunia nõ fuit cõmẽdata eccłie ſ; ꝑticula
ri. ſecꝰ ḡ a ꝯrio ſenſu ſi fuiſſet cõmẽdata eccłie. ⁊ de
hoc aliquid. j. dicã. ¶ In gl. ij. no. fine glo. ꝙ depo
ſitũ dicit factũ apud eccłiam qñ fit in p̄ñtia p̄lati et
capituli. nã p̄latus ⁊ capitulum repñtant eccłiaꝫ. in
c. requiſiſti. de teſta. iuncto. c. ſcire. vij. q. j. ſed Io.
an. diſtinguit. an depoſitũ ſit factũ apud ſacriſtam
deputatum ad cuſtodiã vaſorum eccłie an apõ de
putatum ad cuſtodiam depoſitorũ. nam in quibuſ
dam eccleſijs deputat vnus ſpecialiter ad cuſtodi
am depoſitorũ quemadmodũ eſt videre in notabi
li hoſpitali ſancte Marie huius ciuitatis ſenenſis.
nam multi tranſeuntes ⁊ ꝑegrini multa etiaꝫ p̄cio
ſa deponũt ⁊ fideliſſime etiam poſt multũ tempꝰ fit
reſtitutio. quaſi ex hac diſtinctione ſentit Io. an. ꝙ
ſi depoſitũ fit apud cuſtodeꝫ vaſorũ nõ dicit factũ
eccłie ſed oportet ꝙ interueniat p̄ſentia prelati ⁊ ca
pituli vt in glo. ſed in alio caſu nõ requirit eoꝝ pre
ſentia ſatis ẽ ꝙ a principio illũ deputauit ad depo
ſita recipienda. ⁊ nota bene qꝛ ſentit Io. an. ⁊ etiaꝫ
glo. eccłiam obligari ex tali cõtracto inito gratia de
ponentis tm̃. ſed Inno. dicit ꝙ cum fiat in p̄ſentia
p̄lati ⁊ capituli nõ tenet etiã eccłia niſi aliqͦd lucrum
eccleſia inde ſuſtineat. allegat. l. licet. i. §. ſi filius. ff.
de peculio. ⁊ nihil vltra dicit. ⁊ miror ꝙ docto. non
põderãt h̄ dictũ qͦd mihi videt ſatis notandũ. naꝫ
qñ eccłia recipit aliqͦd lucꝝ põt dici ꝯtus initꝰ gra-
tia vtriuſqꝫ merito eccłia obligari dꝫ ſicut ⁊ in alijs
ꝯtibus. ſ; qñ fit gr̃a deponentis tm̃ tũc nõ occurrit
mihi rõ quare eccłia dꝫ teneri ſaltẽ cũ ſit ꝑueniẽdũ
ad diſtractionẽ rerũ imobiliũ vel mobiliũ precioſa
rũ ex cõtractu p̄lati ⁊ capituli nõ initi ad vtilitatem
eccleſie ꝯ. c. ſine exceptione. xij. q. ij. ⁊ rõnem. l. pre
ſes. C. de tranſac. Ad iſtum tex. poteſt reſponderi
ꝙ nõ eccleſia. ſed canonici hic cõpellebant ⁊ pote-
rant compelli ex redditibꝰ eorũ. ar. in fine littere.
Et regulariter an ⁊ quãdo ex delicto p̄lati ⁊ capitu-
li teneatur eccleſia. dico pleniſſime in. c. j. de dolo ⁊
contu. Et nota hoc. qꝛ doc. ſimpliciter tranſeũt cuꝫ
prima concluſione.

Bona fides. Primo dicit ad q̃d tenetur depoſitari
us. Secũdo quõ repetat depoſitũ. ſecũdũ
dictũ ibi ſane. nõ poteſt aliter ſummari propt mul
titudinẽ dictorũ. ¶ No. primo ꝙ ſi depoſitarꝰ di-
cit perdidiſſe res depoſitas rebꝰ ſuis ſaluis exiſten
tibus preſumit in dolo. ⁊ idẽ videtur dicendũ ſi ꝓ
bat ꝑditionem depoſiti. oportet ḡ ꝙ ꝓbet caſuꝫ for
tuitũ vel ꝑ alias p̄ſumptiões vł ꝯiecturas excludat
dolũ preſumptũ. Exemplũ iminente incẽdio depo
ſitarius nõ valẽs ſeruare res ſuas ⁊ depoſitas pre
elegit ſaluare res ſuas q̃ erãt p̄cioſiores. nã non te
net res depoſitas viliores p̄ferre ſuis p̄cioſioribꝰ
maxime cũ teneat magis ſe diligere q̃ꝫ alium. xxiij
q. v. c. ſi nõ lꝫ. ⁊. c. nõ ſatis. lxxxvj. di. hoc eni caſu
vel ſimili nõ p̄ſumit dolus. ¶ Sꝫ dubiuꝫ ẽ quid ſi
res depoſite erant p̄cioſiores ⁊ nõ valens ſubueni
re vtriſqꝫ p̄elegit ſuas viliores. dicũt quidã ꝙ pre-
ſumitur dolus qͦd ego credere nõ poſſũ. nam vt p̄-
dixi ꝑmo q̃s tenet ſubuenire ſibi ⁊ demũ proximo
vnde ſicut dicimus reſpectu peccati ꝙ nõ tenet q̃s
incurrere peccatũ etiã veniale vt proximus euitet
maiꝰ peccatũ mortale. qꝛ nõ tenet aiam ſuã impen
dere ꝯmodis alienis. vt plene diſputat gl. xiiij. di.
in ſumma ſeu in. c. ꝙ ait loth. ita nõ tenet pati inte-
ritum rei ſue vt ſaluet res p̄cioſiores proximi. in h̄
tñ puto nõ poſſe dari certam doctrinam. ex varijs
naqꝫ cõiecturis iudex p̄ſumit dolum abeſſe vel ad-
eſſe. Quid enim ſi ſaluauit res viliſſimas ⁊ dimiſit
res depoſitas valde p̄cioſas. ex qualitate ergo per
ſonarum ⁊ rerum iudex p̄ſumet dolũ qui non põt
niſi ex cõiecturis ꝓbari. l. dolum. C. de dolo. ⁊ i. c.
ij. de renũci. li. vj. ¶ Nota ſcdo in verbo de culpa.
ꝙ culpa regulariter nõ imputat depoſitario. nam
cũ fiat depoſitũ gratia deponẽtis tm̃ nõ dꝫ depoſi
tarius accurate artari ad cuſtodiã rei. ſolũ enim te
net de dolo. Itẽ de lata culpa que eſt dolus p̄ſum-
ptus. vt in. l. ꝙ nerua. ff. eo. ⁊ in. l. magna negligẽ-
tia. ff. de v̄bo. ſig. vbi bo. tex. Fallit in quibuſdã ca-
ſibus. Primo cũ depoſitarius obtulit ſe depoſito
tunc tenetur de culpa leui ⁊ leuiſſima cum videat
depoſitũ factũ gratia depoſitarij. ad hoc. l. ſi quis
ff. ſi cer. pe. licet quidã voluerũt h̄ caſu venire etiaꝫ
caſũ fortuitũ vt ſentit gl. i. l. j. §. ſepe. ff. eo. ꝓ p̄dictã
l. ſi q̃s. ſ; cõiter tenet oppoſitũ. vt ſentit h̄ gl. ij. ⁊ lati
us Bar. in. d. l. qͦd nerua. Scdͦs caſus cũ depoſita
rius aliq̃d recepit ꝓ cuſtodia. hoc tñ caſu cõiter te-
tur vt veniat leuis ⁊ nõ leuiſſima culpa. qꝛ ꝯtractꝰ
iſte fit gr̃a vtriuſqꝫ. ad hoc. l. ꝯtꝰ. ⁊ ibi no. ff. de re.
iu. ⁊ facit qͦd dixi in cõmodato. in. c. j. ꝫ. ti. proximo
venit ergo culpa in depoſito ſicͭ i cõmodato. ¶ No.
in v̄bo pacto. ꝙ caſus fortuitus nõ imputat depo-
ſitario niſi p̄ceſſerit mora i reſtituẽdo depoſitũ vel
culpa vł pactũ. ⁊ ſic no. ꝙ ꝑ pactũ q̃s renũciat acci-
dentalibus cõtractus. ¶ No. ex ſecũda pte ꝙ ꝯtꝰ

dependens a voluntate vnius dumtaxat pōt diſ-
ſolui qñcunqꝫ. vnde nō imitatur depoſitum natu-
ram aliorum cōtractuū qui a principio regulariter
voluntarij ſunt ex poſtfacto neceſſitatis. c. potuit.
de loca. l. ſicut. C. de ac. ⁊ obli. ¶ No. ſecūdo regu-
lam ⁊ caſuꝫ exceptū. nam regulariť admittiť cōpen
ſatio. fallit in depoſito. ⁊ fuit hoc priuilegiū indu-
ctum ne in fraudē allegareť cōpenſatio cauſa diffe
rendi reſtitutionē depoſiti. ⁊ ſic cōtractus depoſiti
qui multū innititť bone fidei redūdaret in ꝑfidiam
¶ In glo. j. ibi. qꝛ nō minorē diligentiā. caute hic
loquitur glo. ſm doc. ⁊ bene. nō eni dicit ꝙ tantam
diligentiā debet adhibere in depoſitis quantaꝫ in
ſuis ſed nō minorē. nam qñqꝫ teneť adhibere ma-
iorem diligentiā in depoſitis. vnde ſi ī rebus ſuis
eſt diligens vel diligentiſſim⁹ tūc ſufficit ꝙ tantam
diligentiam adhibeat in depoſitꝭ. ſi vero in re ſua
eſt minus diligens debet habere maiorem diligen
tiam in depoſitis. nam in rebus ꝓprijs negligētia
eſt culpanda. in alienis vero eſt arcenda ⁊ punien
da. l. ſi cōſtante. §. ſi maritus. ff. ſo. ma. ⁊ diſtingue
iſtam glo. dum dicit ꝙ ꝓſumptio iſta de qua in pn̄-
cipio ſufficit ad cōdēnationē. ſm ea que dixi in pri-
mo no. ¶ Sed hic quero de queſtione neceſſaria
ad intellectū materie ſi depoſitarius vel cōmoda-
tarius allegat rem ꝑdidiſſe vtrū teneať hoc ꝓbare
⁊ qualiter ꝓbet cū quādoqꝫ interitus rei accidit clā
deſtine. de hac qōne ꝑ Cy. in. l. ſi creditor. C. ď pig.
ac. plenius ꝑ Bar. in. l. ſi quis ex argentarijs in. §.
nam. ⁊. ff. de eden. ⁊ ꝯcluſio ē ꝙ aut nō pōt ꝓbare
rem ꝑueniſſe ad iſtū ⁊ tunc ſtatur dicto ſuo ſaltem
cum iuramento. ad hoc. l. ꝓrox. ff. eo. aut ꝓbať reꝫ
perueniſſe ad iſtū ⁊ tunc aut tenebať exhibere rem
ex officio iudicis ⁊ ſtať iuramēto ſuo ꝙ illam rē nō
poſſidet. l. fi. C. de fide inſtru. qđ tamen limita ſm
glo. no. in. l. nō ignorabit. C. ad exhiben. Si vero
tenebať exhibere iure actiōis. vt in cōmodato de-
poſito ⁊ ſimilibus ⁊ tunc teneť dicens ꝑdidiſſe hoc
probare alꝭ cōdēnabiť. vt in. d. l. ſi creditor. ⁊ vide
bonū tex. cū glo. inſti. qui. mo. re cōtra. obli. in fine
Qualiter aūt ꝓbabiť. cōclude ꝙ quidā ſunt caſus
apertiſſimi vt incendiū. vis hoſtium. tempeſtas ⁊
tunc teneť aperte probare. vt in iuribus prealleg.
¶ Quidam ſunt caſus occulti vt latrocinium de
nocte cōmiſſum vel diſrobatio in cāpis ⁊ tūc ſufficē
ꝓbare per cōiecturas habito reſpectu ad qualitatē
ꝑſone ⁊ tꝑis ⁊ ſimilium vtputa inuenit quis oſtiuꝫ
ſtationis ſue apertū ⁊ fractū vbi erant res depoſi-
te vel intrauit locum periculoſuꝫ equeſter redit pe
deſter ⁊ dicit ꝑ latrones ſe fuiſſe diſrobatū ⁊ ſic di-
cendum in ſi. ꝓ hoc bo. tex. in. l. nō omnes. §. a bar
baris. ff. de re mili. Quid aūt ſi probeť amiſſio rei
ſed ex aduerſo allegať dolus vel culpa cui incūbit
onus probandi. Concluſio eſt Bar. ꝙ quidā ſunt
caſus qui de facili nō accidunt ſine culpa vt incen-
dium in domo propria vel furtum. in iſtis eſt ncc̄e
probare caſum fortuitum qꝛ prima fronte ꝓſumiť
contra allegantē. Quidam ſunt caſus qui vt pluri
mū accidunt ſine culpa. vt vis oſtium in iſtis preſu
mitur culpa adeſſe ⁊ ideo allegãti incumbit onus

ꝓbandi. ¶ In glo. fi. ibi infra duos menſes. Alij
vero dixerunt hoc eē arbitrarium cū iura nō aper-
te ꝑfigant terminū. ⁊ ille. §. qui cōpenſationē alle.
in glo. loquiť in fiſco. Cy. in. l. fi. C. eo. ſic diſtinguit
ꝙ aut cōſtat de debito actoris ꝑ cōfeſſionem rei vo
lentis cōpenſare aut per ꝓbationē ipſius actoris.
Primo caſu dꝫ admitti exceptio cōpenſationis licꝫ
ita de facili nō poſſet liquidari debitū cōpenſandū
nam cum actor releuetur in vno. ſ. propter cōfeſſi-
onem rei patienter ferat ſi grauať in alio. d. l. fi. ⁊
l. eum qui. ff. de iureiuran. ¶ Secūdo caſu qñ con
ſtat ꝑ probationes actoris aut debitū pōt liquida-
ri incōtinenti ⁊ admittitur exceptio cōpenſationis
aut nō poteſt in cōtinenti ⁊ tunc ſi cōpenſatio peti-
tur in ea re in qua nō ꝯpetit actio vt qꝛ ē debitū na
turale tm̄ ⁊ tunc admittiť ne res pereat. nā multa
ſunt ſpecialia quādo timeť de interitu rei. vt in. l. j.
ff. de ferijs. ⁊ in. c. fi. eo. ti. Si vero competit actio ꝓ
illo debito nō admittiť exceptio cōpenſationis ex
quo incōtinenti liquere nō pōt. ſed Bar. in. d. §. q
compenſationē. dat regulā ꝙ infra illud temp⁹ de-
bet liquidari debitū cōpenſandū qđ dať cōdemna
to ꝓ executione ſententie. ⁊ ſic intelligit illum tex.
nā duo menſes dant cōpenſandi ꝯ fiſcū ad liqdan
dum debitū ſuū. qꝛ infra duos menſes debet ſen-
tentia mandari executioni de quo dicendum. vt in
l. in fraudē. ff. de iure fiſci. In rebus vero priuato-
rum in actione ꝑſonali dabunť quattuor menſes
ad liquidandū debitū qꝛ quadrimeſtre tps dať re-
gulariter condemnato in actione perſonali. vt l. c.
qđ ad cōſultationē. de re iudi. ⁊ in. l. ij. ⁊. iij. ff. e. nā
ille qui cōpenſat dicitur ſoluere. l. amplius. ff. rem
ra. ha. ⁊ ē hec opi. ſatis exquiſita. ſed crederē eam
limitandā ſm primū mēbrum diſtinctionis Cy. nā
ſi cōſtat ꝑ ſolā cōfeſſionē rei tūc nō datur temp⁹ ad
ſoluendū niſi decē dierū. vt no. in. l. ſi debitor. ff. ď
iudi. ⁊ in. c. dudū. el. ij. de elec. durū eſſet dicere qꝫ i
fra decē dies deberet reus probare debitum ſuum
¶ Et no. ex hoc ⁊ ex tex. ꝙ exceptio cōpenſatiōis ē
ꝓponenda ab homine. nō ergo fit cōpenſatio ipſo
iure niſi quo ad euitandaꝫ penā debentis ſoluere
vel curſū vſurarū. vt ē tex. no. iuncta glo. in. l. ſi cō-
ſtat. C. e. ⁊ ꝑ hoc ſolutť ibi no. q. ꝑ doc. pone ꝙ em-
phiteota nō ſoluit canonē per bienniū dñs dic euꝫ
cecidiſſe a iure ſuo. ille allegat ꝙ dñs tenebať ſibi i
tanta vel maiori quātitate. queriť nunqd incidat i
penam. ⁊ diciť ꝙ nō. qđ no. ¶ In ea. glo. ibi in pe-
cunia ⁊ pondere. dic clarius ꝙ cōpenſatio admitti
tur in oībus ſaltē que in ſuo genere recipiunt fun-
ctionē. i. ꝙ vna res ex toto pōt fungi vice alteri⁹ et
iſta cōiter ꝯſiſtunt in pondere ⁊ numero ⁊ mēſura
In his vero q̄ in ſe nō recipiunt functionē ceſſat cō
penſatio. exemplū ſi tu teneris mihi in qnqginta ⁊
ego tibi in equo nō admittiť cōpenſatio quia ſatis
pl⁹ poteſt eē intereſſe ⁊ affectio quā habeo ad equū
qꝫ illa quā habeo ad pecuniam. ſecus autē eſt quā-
do nullū poſſum ꝓtendere intereſſe. vtputa tu mu
tuaſti mihi pecuniā ⁊ ego tibi vel quid ſilē. eſt autē
cōpenſatio debiti ⁊ crediti inter ſe cōtributio. An
aūt in cōmodato habeat locū exceptio cōpenſatio-

nis. ⁊ videtur ꝙ non ꝑ. l. ꝓtextu. C. cõmo. ſed ꝯtrariũ cõiter ibi tenet. ꝓ quo iſte tex. q̃ ponit ſpālitatẽ in depoſito ergo ſecus ⁊ in cõmodato qꝛ exceptio firmat regulã i alijs. xxxij. q. vij. dñs. ⁊ vide ibi bonam diſtinctionẽ per Cy. vtrũ admittatur indirecta cõpenſatio vbi nõ habet locum directa. vtputa ſi res tua ꝑuenit ad me poſſum illam retinere pro debito meo donec mihi ſatiſfeceris. ⁊ vide ibi plene ⁊ in. l. ſi nõ ſortẽ in. §. ſi centũ. ff. de condi. inde.

In fi. glo. intellige hoc procedere in penis ꝯcernentibus vtilitatẽ partium. ſecus ſi cõcernerẽt vtilitatẽ publicã vel fiſci. qꝛ quodlibet delictũ ẽ puniẽdum. l. ij. §. ſi publico. ff. de adulte. ⁊ per Inno. in c. penulti. ⁊ vlti. eo. ti. Abbas.

De emptione ⁊ venditione. Rubrica.

Supra viſũ ẽ de ꝯtctib' i qb' rei ꝯmoditas vl' ſimplex cuſtodia in aliũ transfert reſtat merito videre de alijs ꝯtctibus i quib' transfert dñium ⁊ etiã poſſeſſio ſi venditor erat dñs vl' vſucapiendi ꝯditio ſi ali' erat dñs iõ ſubijcit rubrica de emptiõe ⁊ vẽditõe ⁊ vñ habuerũt ortũ iſti ꝯtctus emptiõis ⁊ venditionis no. tex. in. l. j. de ꝯtrahen. emp. ⁊c.

Placuit. Cogit eps ne cari' vendat tranſeuntibus q̃ꝫ in mercato venderet. No primo ꝙ clerici maxime curati debẽt eſſe hoſpitales. i. elemoſynarij ⁊ recipere ꝑegrinos tranſeuntes itellige iuxta facultatem beneficij. naꝫ primo debẽt ꝓuidere ſibi ⁊ neceſſitatibus eccl'ie. c. paſtoralis. de his que fi. a prela. ⁊. c. j. ⁊. c. de his. de eccle. edifi.

Nota ſecũdo ꝙ nõ debet quis vendere carnes plus q̃ꝫ valeant. ⁊ facit hoc in ar. ꝙ eccl'ia ſi vult vẽdere rem ſuam ⁊ reperit aliquid plus q̃ꝫ valeat cõmuniter nõ debet illud vltra recipe. ⁊ hoc tenet gl. no. x. q. ij. hoc ius. ⁊ ſequitur Hoſti. hic. ſed Lau. cõtra. ſed primũ dictum mihi placet vbi ex ignorãtia quis vult preſtare vltra debitũ valorem. naꝫ eccleſia nõ debet adhibere fraudem in ꝯtractu. vt in c. per tuas. de dona. ſecus videt ſi ſciens verũ precium offert aliquid vltra. nam tũc nulla eſt deceptio. ar. regule ſciẽti. de re. iur. li. vj. ⁊ ſic reducas ad cõcordiã has opi. ꝯtrarias. vide Cal. in. c. nauiganti. de vſur. vbi dicit peccare ꝯhentẽ qui alium decipit in ꝑcio licet citra dimidiã iuſti ꝑcij. huic forte dicit canon difficile eẽ inter ementẽ ⁊ vendentẽ nõ interuenire peccatũ. de pe. di. v. q̃litas. lxxxviij. di. eijciens. ⁊ hec no.

No. tertio ꝙ tantuꝫ valet res quãtum cõiter vendi põt. de quo in. l. ꝑcia rex. ff. ad l. fal. ⁊. ẽ. de teſti. c. cum cauſam el. ij.

Itẽ nota ⁊ tene menti ꝙ exponẽs victualia venalia cõpellit vendere pro iuſto ꝑcio. facit. l. j. C. de epi. audi. ⁊. ff. de offi. ꝑfec. vꝛ. l. j. §. cura carnis.

Itẽ no. caſum no. ⁊ generalem in quo eps habet iuriſditionem in laicos videlicet vbi verſatur cauſa pietatl. nam cauſa pia eſt vt ꝑegrini ⁊ tranſeuntes humaniter tractentur.

Sed oppo. contra hoc ⁊ contra tex. ⁊ videt ꝙ nec eps nec iudex ſeculari poſſit quẽ compellere ad vendendum rem ſuam nec ad iponendum precium rei vt in. l. inuitum. ⁊ in. l. dudũ de cõtrahen. emp. imo nec iudeis infligi poteſt hoc onus. vt. l. nemo exterus. C. de iudeis. Sol' varie circa hoc hic ſcribunt docto. ⁊ i. d. l. j. C. de epi. audi. ⁊ per Bar. in. l. annonam. ff. de extraoꝛ. cri. Sꝫ ponendo veriorẽ opi. ⁊ cõmuniorẽ diſtingue ſic ꝙ aut quis expoſuit rem ſuã venalẽ aut non. ꝑmo caſu in his que ſunt neceſſaria ad vitam hominis poteſt ſuperioꝛ ſtatuere iuſtũ precium. naꝫ intereſt ſuperioris ꝓuidere neceſſitatib' ſubiectoruꝫ ⁊ rei publice ⁊ in iſtis debet intelligi iſte tex. ⁊ iura ſimilia. Ex quo infert Bar. in. d. l. j. ꝙ cum vita hominis nõ poſſit duci ſine veſtimẽtis ⁊ ſine hoſpitio qđ etiam in domibus aptis ad locandũ ⁊ in pannis poſſit ſtatui certũ precium. ⁊ ita iam dudũ actum fuit padue in domib' cõducendis ꝑ ſcholares. nã quelibet dom' apta fuit deſcripta i certo loco ⁊ eſtimata penſio annalis. in alijs vero que nõ ſũt neceſſaria ad vitam hominis habent locũ contraria vt nõ cõpellantur vẽdere certo precio ſed quiſq꜄ i re ſua ſit moderatoꝛ ⁊ arbiter. vt in. l. re mandata. C. mã. ⁊ in. d. c. dudum. facit. c. de his. de ſepul.

Secũdo caſu principali. ſ. cũ quis rẽ ſuaꝫ nõ exponit venalem aut nulla ſubeſt neceſſitas ⁊ nõ cõpellit q̃s vendere. vt in. d. l. inuitum. aut ſubeſt neceſſitas ⁊ poſſunt exuberantes compelli ad vendendum iuſto precio ea que ſunt neceſſaria ad vitaꝫ hominis ⁊ ſic ſeruatur tempe chariſtie. probatur rõne. nam tempoꝛe neceſſitatis omnia victualia debent eẽ cõmunia. vnde excuſat quis a furto ſi neceſſitate maxima iminente capit alienũ. vt le. ⁊ no. in. c. ſi quis propter neceſſitatẽ de furtis. de ꝯſe. di. v. diſcipulos. ⁊ vide tex. no. cũ glo in. c. ſicut. xlvij. di. vbi cõcludit ꝙ licet indigentib' nõ cõpetat actio cõtra diuites. ad victualia cõicanda poſſunt tamẽ implorare officiũ ſuperioꝝ vt eos cõpellant. nam cũ peccet nõ largiendo fortі' peccat vendere nolendo ⁊ h̃ diligenter no.

In glo. j. no. glo. iuncto tex. in ca alle. ꝙ põt quis ꝯpelli ꝑ excõicationẽ vt ſit hoſpitalis. i. charitatiuus ⁊ elemoſynari' ⁊ ad recipiendũ peregrinos in domo. Inno. videt ſentire ꝯtrariuꝫ niſi peccatum ſit notorium. ⁊ multum lente in h̃ trãſeunt doc. Ego diſtinguerem ꝙ aut loquit in clerico beneficiato aut in laico. Primo caſu poteſt compelli ⁊ fieri cõpulſio vt iuxta facultates ſit charitatiuus ⁊ taliter nõ faciens peccat qꝛ ad opus pietatis ſunt principaliter inſtituta beneficia. xij. q. j. videntes. ⁊. xvj. q. j. c. fi. ⁊ in. c. de monachis. de preben.

Secũdo cãu cum queritur de laicis dico ꝙ vbi ẽ maxima neceſſitas ex parte proximi laicus peccat ſibi nõ ſubueniendo ⁊ ſic poſſet cõpelli ad ſubuentionem per excõicationeꝫ. lxxxvj. di. paſce. lxxxij. di. in. c. j. ⁊. ij. ⁊ hoc caſu elemoſyna eſt in precepto. d. c. ſicut. ⁊ no. in. c. inter opa. de ſpon. al's autẽ vbi nõ vrget tal' neceſſitas ceſſat ꝯpulſio. ⁊ elemoſyna eſt de genere bonoꝝ. ⁊c. nõ autẽ in precepto vt in iuribus alle. ẽ.

In glo. ij. in fi. vel ſm Hoſti. loquitur iſte tex. ſm antiqua tpa ſm ꝙ omnes cauſe laicoꝝ poterant deferri ad eccleſiã. c. ꝑ venerabilem.